Bavnen

Vejlby-Strib Lokalhistoriske Forening

Udsigt fra Båring bakke

2
2002

Formand:
Skjold Christensen - 64 40 28 41
Vejlbyvej 2 D, Vejlby

Næstformand
Jørgen Lundsgaard - 64 40 18 80
Lerbjergvej 9, Vejlby

Sekretær:
Mogens Lorenzen – 64 40 61 70
Hovkrogvej 70, Vejlby

Kasserer:
Ketty Hansen - 64 40 61 56
Strib Landevej 44, Strib

Bestyrelsesmedlem:
Arne Schmidt Andersen - 64 40 10 53
Nørre Allé 37, Strib

Suppleanter:
Verner Sørensen – 64 40 25 04
Sofiendalvej 13 – Strib
Jørgen Søborg Hansen – 64 40 14 70
Røjleklintvej 3 – Røjleskov

Revisor:
Kaj Have - Knud Warming

Revisorsuppleant:
Preben Lindvig

Hvordan bliver man medlem?
Ring til et af bestyrelsesmedlemmerne, eller indsend kontingentet til:
Giro 9 86 21 37
Vejlby-Strib Lokalhistoriske Forening, Strib Landevej 44, 5500 Middelfart.
Kontingentet er 50 kr. om året pr. husstand. Enkeltpersoner i den gamle Vejlby-Strib kommune betaler kun 35 kr. – mens andre enkeltpersoner betaler 50 kr.

Bavnen

Vejlby Strib Lokalhistorisk Forening
Nr. 2 **2002**

INDHOLD:

Marsvinestationen i Strib **1**
Røjle, minder og virke **6**
Guldbjerggård **8**
Strib Husflidsforening **16**
En slægtsejendom – Vejlbyvej 28 **18**
Strib Amatørarkæologigruppe **20**
Brudstykker fra de gamle arkiver **22**
Gravminder **27**

Redaktion: Kirsten Fauk
64 40 10 63
Damgaard-Jensen A/S
Fredericia
ISSN 0906-5008
SATS:
Jens Ulrik Thomsen
Næste nummer udkommer februar måned 2003.
Deadline 1.december 2002

Forsiden:
Udsigt fra Båring bakke, Dyrehøj.

Man ser Flaskebugt, Vejlby Fed, Staurshoved midt for i bageste række med Jylland i baggrunden.

Tegning af Frode Lund.
(Fra Fyns Land, 1972).

Marsvinestationen i Strib.

Af Finn L. Fauk.

I den bygning, hvor Strib Bådehavn i dag har sit klubhus, lå fra 1962 til 1974 verdens første og hidtil eneste laboratorium, hvor man studerede marsvin og deres adfærd.
Laboratoriet blev etableret i et samarbejde mellem den berømte franske forsker René de Busnel og hollænderen van Heel, der havde mødt hinanden, da de begge var i U.S.A. for at studere delfiner. De blev enige om at gøre forsøg med marsvin, og da van Heel tidligere havde været i Danmark for at hente 2o marsvin til sin forskning, blev de enige om, at Danmark var det sted, hvor de lettest kunne skaffe dyr til forsøgene, så de valgte at lægge laboratoriet ved Lillebælt, hvor der erfaringsmæssigt var mange marsvin.

De fik mulighed for at erhverve et træhus, hvor der tidligere havde været garage og lagerplads og senere marmeladefabrik og muslingekogeri, ved Stribs tidligere tredje færgeleje, og derfor kom forsøgsstationen til at ligge i Strib. I træhuset blev der lavet to bassiner til forsøgsdyrene, og der blev indrettet kontorer. I havnebassinet blev der anlagt svømmegårde.
De to igangsættere fik sponsorpenge af NATO. (Kunne forskning af marsvin og delfiner bruges af krigsmarinen?) Da forsøgsstationen lå i Danmark, ønskede de at få en dansker med i projektet, og det blev den unge lektor Søren Hechmann Andersen, der gennem sine studier og arbejde på universitetet vidste meget om havpattedyr, og i øvrigt havde skrevet speciale om dem.
De første år havde laboratoriet fransk ledelse, og på huset var der opsat et skilt med det franske navn: "Station Oceanographique Anton Brun". (Anton Brun er en berømt dansk havforsker.) van Heel var primus motor i hele projektet, og i den tid, han var i Strib, boede han i en husbåd i havnen.

Studiet af havpattedyr.

I mere end 2000 år har der været skrevet om marsvinets ydre og indre udseende, men først for ca. 6o år siden begyndte man at interessere sig for, hvordan det fungerer i naturen. Studiet af havpattedyr, d.v.s. hvaler og delfiner (marsvin) tog sin begyndelse under Anden Verdenskrig. De amerikanske flådestyrker opdagede, at det, de troede var lyden af japanske U-både, meget ofte viste sig at være lyde fra de omtalte havpattedyr. Det kom til at koste mange unødvendige torpedoer og mange dræbte dyr. Man ville gerne undersøge disse mærkelige lyde nærmere.

Efter skibet "Titanic"s forlis (som bekendt stødte det på et isbjerg og sank, og mange hundrede mennesker druknede) gjorde man sig forskellige tanker om, hvorledes en lignende ulykke kunne undgås i fremtiden. Hvis man kunne anbringe nogle lydgivere i stævnen på skibene og registrere det ekko, der fremkom, når lyden ramte faste objekter, så ville man være i stand til at ændre kurs i tide, hvis det var nødvendigt. Denne tanke døde ud igen, men i dag er tanken realiseret. Det er det, vi kalder Sonar.

Marsvinelavet på jagt ved Svinø. (Illustreret Tidende)

U.S.A.`s flåde havde gennem mange år haft studier i gang af havpattedyrene, men der slap ikke meget ud om den viden man fik. I 1955 slappede man lidt på sikkerhedsreglerne, da man havde en anelse om, at man andre steder i verden vidste lige så meget som i U.S.A.

Dansk ledelse.

De to igangsættere rejste hjem efter et par år (vintrene var for kolde og rødvinen for dyr, som man vittigt sagde). van Heel lavede senere et stort delfinarium i Holland. Fra 1964 fik laboratoriet dansk ledelse, idet Søren Hechmann Andersen blev forsøgsstationens leder. Nu blev det hans opgave at skaffe midler til driften, men på det tidspunkt var det relativt let at skaffe sponsorpenge og forskningsstipendier. I perioder arbejdede projektmed-arbejdere fra Schweiz og Polen også på laboratoriet. Når så mange udlændinge skulle arbejde sammen med danskere, opstod der selvfølgelig sprogproblemer. Søren Hech-mann Andersen fortæller om en munter episode, hvor en af pro-jektmedarbejderne blev sendt til Middelfart efter porto - og kom tilbage med en flaske portvin.

En anden morsom historie lyder: Der kom mange gæster til forsøgsstationen for at bese den og høre om dens arbejde. Man ville gerne give gæsterne en lille forfriskning, når omvisningen var slut, men det skrabede budget indeholdt ikke nogen repræsentationskonto. Derfor måtte man være kreativ, så øl blev placeret på dyrenes foderkonto under betegnelsen:"gæret byg i vandopløsning".

Folkene på Strib kunne ikke forlige sig med det svære franske navn, så i folkemunde blev forsøgsstationen aldrig kaldt andet end: "Marsvinestationen".

Marsvin.

Marsvin er en 1,5 -1,8 meter lang delfinlignende tandhval. Den findes langs kysten i de tempererede dele af det nordlige Stillehav og Atlanterhavet. De følger efter deres fødefisk, som fortrinsvis er sild og makreller samt ål. Men de æder også torsk, tobis, brisling, hornfisk o.a. De skal have mellem 4 og 6 kg. fede fisk hver dag for at holde kropstemperaturen oppe på 36 - 37 grader.
Når fødefiskene i det tidlige forår vandrer ind i de indre danske farvande, følger marsvinene med. Om efteråret søger de igen ud i det åbne hav. Måske følger de efter fødefiskene, men det kan også være for at undgå at være i de farvande, hvor havoverfladen fryser til om vinteren. De ånder nemlig ved lunger og er derfor nødt til at komme op 3 - 4 gange i minuttet for at trække vejret.

Marsvin kan blive ca. 12 år gamle. De bliver kønsmoden, når de er tre år. Parringen finder sted i juli-august måned, og hunnerne er svangre i ca. 9 måneder.

Omkring Sct. Hans bliver ungerne født i lavvandede, rolige fjorde og bugter. Hunnerne får kun en unge ad gangen, men i forhold til moderen er de ret store. Længden er ca. 7o cm., og vægten er 5-6 kg. Marsvinet får et spæklag på 3 cm., og det er interessant, at det bevarer sin tykkelse selv under langvarig sult. Det er kun muskelfedtet, der tæres på. Det fortæller os, at spæklaget er vigtigt for temperaturreguleringen og ikke et depot, der kan tæres på, når der ikke er tilstrækkeligt med føde.

Marsvinejagt.

Mange steder i Danmark - Isefjord, Roskildefjord, Karrebæksminde, Kolding fjord og Lillebælt var der tidligere stor marsvinejagt i efterårsmånederne. Middelfart Marsvinelaug fangede gennemsnitlig ca. 1100 marsvin om året i perioden 1834-1892, men omkring århundredskiftet faldt fangsten til ca. 400 stykker pr. sæson.
Marsvinejagten foregik som den færøske grindefangst. Når jægerne havde observeret en marsvineflok, forsøgte de ved at slå med årerne i vandet at drive flokken ind på lavt vand, hvor de strandede. Derefter sprang jægerne i vandet og dræbte så mange marsvin som muligt. Marsvinene blev solgt til et trankogeri, hvor trannen blev udvundet og bl.a. solgt som "olie" til tranlamper.
I dag er antallet af marsvin i danske farvande reduceret meget, og svenske og polske fiskere beretter, at der nu næppe er flere marsvin i Østersøen. Men man kan stadig sommeren igennem se marsvin mange steder i de danske farvande.
Marsvinets værste fjende er spækhuggeren, men mennesket er også en stor fjende. Hvert år drukner mange marsvin i de fritstående garn, der sættes op efter laks, torsk, fladfisk og sild ved vore kyster. Man gætter på, at det drejer sig om mellem 500 og 1000 pr. år.

Forsøgsdyrene.

Hvordan fik man fat i marsvin, som kunne bruges til forsøg?
Det er meget svært at fange fritsvømmende marsvin, men mange marsvin bliver fanget i fiskernes bundgarn. I disse garn bliver dyrene lukket inde af hovedgarnets bund og sider og får derved plads til at

svømme rundt og komme op til overfladen for at få luft. Som oftest lukker fiskerne dem ud igen. Men det var sådanne tilfangetagne marsvin, der blev brugt til forsøg.
De første to marsvin, der blev bragt til forsøgsstationen blev fanget i et bundgarn i Fænøsund. Det var van Heel, som skulle skaffe forsøgsdyrene, så han tog ud for at bese de fangne marsvin og vurdere, om de var egnede til forsøgsbrug. I avisen blev det til : "En hollænder tilbragte mange timer med at sejle ud til bundgarnet og fodre to marsvin---"
I mellemtiden blev den gamle havn gjort klar til at modtage de to marsvin, så man kunne flytte dem fra Fænøsund. Det skete i september 1963. Dyrene blev transporteret i et net, der var udspændt mellem to flåder. Dengang var det den rigtigste måde at gøre det på.
Siden hen fik laboratoriet mange marsvin fra bundgarn, der var opsat i nærheden af Strib, men der kom også mange, der var fanget i bundgarn ved andre kyster. Om sommeren havde man et problem, når marsvin skulle transporteres over land. Luft er en dårligere varmeleder end vand, så dyrene fik hedeslag, hvis man ikke dækkede deres ryg- og halefinne og lufferne med våde klude for at sikre en god fordampning og dermed afkøling.
Det viste sig, at de allerfleste af de marsvin, der var fanget i bundgarn var syge. Sandsynligvis er det især syge og svage dyr, der bliver fanget i bundgarn. Det er nærliggende at *antage, at de er svømmet ind i* bundgarnene for på en nem måde at skaffe sig føde.
Når de døde marsvin blev obduceret, fandt man ofte lungeorm, der havde forårsaget lungebetændelse og ardannelser i lungevævene. Det giver dårlig cirkulation i blodets kredsløb og dermed belastning af hjertet. Desuden så man hyppigt orm i hjerte og tarme, i kraniets bihuler og i mellemøret. Mange dyr havde leverikter og hudsvamp i lighed med ringorm.
Søren Hechmann fortæller, at man forsøgte at gøre dyrene raske, før man begyndte træningen til de forsøg, man ville foretage. På den måde kom laboratoriet næsten til at virke som et dyrehospital.

Marsvinets adfærd.

Takket være forsøgsstationen i Strib ved vi i dag en hel masse om marsvinets adfærd.
Som andre delfinarter - og visse flagermus - anvender marsvinet ekkolokalisering for at orientere sig og til at stedfæste, hvor byttet befinder sig. Det kaster lyde ud og orienterer sig efter de tilbagekastede lyde. Orienteringslydene består udelukkende af klik i hurtigere eller langsommere rækkefølge. Hvis klikkene kommer i hurtig rækkefælge, lyder de som en miaven eller brægen og kan opfattes af mennesker under vandet på nogle meters afstand.
Marsvinene kommunikerer tilsyneladende ved at frembringe bestemte lydbilleder ved at variere hyppigheden af klikkene. Når et dyr dominerer et andet, f. eks. ved fodringen, anvender den en tredelt figur med stigende klikfrekvens.
Marsvinet har en meget fin hørelse. De kan opfatte lyde i intervallet 25 - 110.000 Hz. (svingninger pr. sek.) Det menneskelige øre kan højst høre ca. 20.000 svingninger.

Et marsvin køres på bårevogn til bassinet.
Foto af Søren H. Andersen)

Marsvinet har ingen stemmelæber, og man har en formodning om, at lydene dannes i et organ, de befinder sig i dyrenes kranium. Via en lydlinse, der indeholder olie, og som er placeret i dyrets næse, kan lydene retningsdirigeres. De kan opfattes et par kilometer væk.
Man mener at vide, at de lavfrekvente lyde, som dyrene afgiver, skal medvirke til at holde flokken samlet, mens de højfrekvente lyde bruges til orientering. Tilsyneladende spiller synet en mindre rolle for marsvinet.
Marsvinets vandbehov dækkes gennem fødens vandindhold. Det er derfor vigtigt , at det til stadighed får tilstrækkelig med føde, ellers kommer det i væskeunderskud. Marsvinet drikker altså ikke saltvand.
Marsvinet er et fredeligt dyr, og det angriber aldrig mennesker. Det er typisk for dem, at de aldrig udkæmper kampe indbyrdes. De kan over for artsfæller udvise en truepositur, eller de slår et mægtigt slag med halen i vandoverfladen, men de slås ikke.
Det er ret simpelt at træne marsvin. Det gælder om at den ønskede adfærd øjeblikkeligt belønnes, f. eks. med føde.

Forsøgsstationen flytter.
I vinteren 1974 - 75 lukkede forsøgsstationen i Strib, men kort efter åbnede en tilsvarende på en bondegård i Dalum, stadig med Søren Hechmann Andersen som leder. Her gik arbejdet videre indtil 1983, hvor de sidste to forsøgsdyr blev sat i frihed og studiet af marsvinets adfærd, der havde fundet sted i tyve år, ophørte. I naturen lader det sig ikke gøre at foretage sådanne studier, men i et bassin kan man studere parring, samarbejde/kommunikation og trusselsadfærd.
Nu er der kommet nye etiske love om forsøgsdyr, og de umuliggør yderligere studier af de fænomener, som blev begyndt på Marsvinestationen i Strib.

Kilder:
Søren Andersen:
Marsvinet i danske farvande.
Søren Andersen:
Marsvinet – vor hjemlige delfin.
Søren Hechmann Andersen: *Marsvinet i den videnskabelige litteratur.*
Søren Hechmann Andersen:
Stribbogen.
Udskrift af Søren H. Andersens foredrag for Vejlby-Strib Lokalhistoriske Forenings medlemmer 20. januar 1992.

Røjle, minder og virke.

Af Johanne Beck.

Bestyrerparret på Røjle Mejeri, Christian og Ingeborg Müller.

Far var den første mejeribestyrer på Røjle mejeri - fra 1885. Han blev født på Mølvejgård, Hjerting i Sønderjylland den 7. april 1857 og fik navnet Jacob Christian Müller. Hans søskende og familie kaldte ham Christian, andre sagde Müller, i mejerikredse var det altid Müller Røjle, og selv underskrev han sig med C. Müller.

Mor var født i Varde d. 10. april 1866, men allerede samme år blev bedstefar Peter Bruun Sørensen Brink kaldet til enelærer og kirkesanger i Thorstrup, hvor han kom til at bo i den såkaldte degnebolig, der lå lige ved kirken.

Mor blev uddannet som mejerske og bestyrede Middelfart mejeri på den tid, far lærte hende at kende.

Da far og mor ved juletid 1892 deklarerede deres forlovelse og sendte kort ud, hvorpå der stod Ingeborg Brink, Christian Müller, kom det for fars familie og venner som et lyn fra en klar himmel. Venneme spurgte: "Hvem er Ingeborg Brink?" I de mange breve med lykønskninger, som far modtog i den anledning, kan man spore glæden over, at far ikke vedblivende skal leve som ungkarl.

Fabrikant H. P. Philipsen, Slagelse, skriver: " Det er kedeligt, jeg ikke kender Ingeborg Brink, men jeg stoler på din gode smag....".

"Så vidt jeg erindrer har en mejerske Ingeborg Brink fra Middelfart fornylig skrevet en artikel i "Mælkeritidende", skriver mejeribestyrer Gundesen i Hjerting ved Rødding. Han formoder, det er hende.

Landbrugslærer Hans Appel, Dalum Landbrugsskole, redaktør af," Mælkeritidende", formand for Dansk mejeristforening i Odense amt:" ... Jeg kunne have ønsket, du havde taget én uden for foreningen; thi nu mister vi sandsynligvis et medlem ...".

Den første bestyrer på Hjedding andelsmejeri ved Ølgod, Stilling Andersen, nu smørgrosserer, skriver fra København og ønsker til lykke. Han er en af de få, der kender Ingeborg Brink, og han skriver, at hun ikke alene er en vakker pige, men hun er tillige en særdeles elskværdig pige med sans for mere end den daglige gerning. Det er den slags kvinder, som vi mænd trænger til for at vor liv kan få indhold, så det ikke udelukkende skal synke ned i madstræb.

Christian og Ingeborg Müller som nyforlovede i 1892
(foto Carl Christensen, Fredericia).

Endnu kan jeg ikke undlade at bemærke, at det glæder mig, at du har holdt dig til standen. De betrængte mejersker har krav på at komme i betragtning; det må mejeristerne ikke glemme. Deres ret til at være med til at bestyre et mejeri anerkendes på en smuk og værdig måde, når mejeristerne tager dem til kone..."

Den 16. april 1893 blev der i Middelfart kirke lyst til ægteskab 1. gang for Ingeborg Margrethe Brink og Jacob Christian Müller. De to følgende søndage blev der lyst 2. og 3. gang, og den 9. maj 1893 blev de viet i Vejen kirke af pastor H. Sveistrup.

Bryllupsfesten stod hos farbror Rudolf og tante Anna Borgen på St. Dalgård ved Vejen; men mors far betalte gildet.

Fars og mors første barn var en lille dreng, som blev født den 30. marts 1894. Han blev opkaldt efter begge sine bedstefædre og fik navnet Peter Brink Müller; men til stor sorg for far og mor levede han kun et døgn.

I hjemmet på Røjle mejeri voksede fire børn op:

Alfred, født den 18. maj 1895;
Johanne, født den 22. februar 1897;
Sofie, født den 26. august 1898; og
Agnes, født den 24. marts 1901.

Badning ved Strib Nordenstrand.

I sommerferien 1912 var Alfred en søndag eftermiddag cyklet ud til Røjle Vestergård for at være sammen med Hans Mikael Andersens fem sønner.

Det var en dejlig, meget varm julidag, og de fik pludselig en vældig lyst til at gå i vandet. Et par af dem cyklede til Strib, hvor de ved Nordenstrand fortsatte et stykke om ad Røjle Klint, smed tøjet og hoppede i det våde element.

Men det skulle de ikke ha` gjort; det endte med en værre ballade; Middelfart Venstreblad skriver sådan om begivenheden:

"En betjent fra Middelfart - hvor "retfærdigheden" som bekendt aldrig sover - var i søndags posteret på Strib og i forening med den stedlige politibetjent blev seks af de badende noteret. De fire mænd måtte møde i retten i Middelfart og fik hver en bøde på 6 kr. To af dem, landpost Dahlstrøm og skomager Nielsen, Strib, ville ikke gå med til at betale bøde, men så fik de i stedet for en dom på 12 kr. De mente, de kom til at irritere dommeren ved at sige, at de havde været iført badedragt, og at de ikke havde anelse om, badning var forbudt, for opslag til vejledning om badning findes nemlig ikke.

To ganske unge mænd, latinskoleelever, den ene søn af mejeribestyrer Müller, Røjle, den anden søn af gårdejer Hans Mikael Andersen, Røjle Vestergård - slap med en advarsel. Deres brøde må vel have været lige så stor som de andres, men de er sønner af kendte og ansete mænd.

"Det var ønskeligt, om politimesteren ved opslag ville give publikum regler for, hvordan de badende skal opføre sig, for fra arilds tid har publikum ugenert kunnet bade fra strandbredden ved Strib, uden at nogen er skredet ind, hverken politiet eller strandbreddens ejer. Men altså - fra i søndags er dette anderledes".

Skønt far i avisen blev omtalt som en kendt og anset mand, var det tydeligt at mærke, at han var gram i hu. Alfred kunne han undskylde; men "den kat" til politibetjent burde have påtalt det over for drengene i stedet for at være så "nidkær uden forstand" og notere dem.

Guldbjerggård

Af Knud Madsen

Guldbjerggård ligger på Staurby Mark tæt ind under Staurby Skov. Gården har gennem århundreder tilhørt herregården Hindsgavl og lå tidligere i selve landsbyen; men blev ved udskiftningen i 1794 flyttet ud på marken. Det er måske en mælkebøttegul mark, som har givet gården sit navn. I hvert fald betyder det gamle marknavn "Guldbierigs aggere", som nævnes 1682, og hvorpå gården senere blev bygget, "marken på bjerget med de gule blomster". "Bjerg" skal forstås som bakke eller banke. Guldbjerggårdnavnet har kun haft ringe afsmitning i omegnen. Således kaldes eller kaldtes blot i daglig tale den lange, stejle strækning af Strib landevej, som fører forbi gården, for Guldbjerggård Banke. Tilsyneladende kaldtes gården i 1800-tallet af og til Guldagergård.

Fæsterne

Den første fæster på gården, som det er lykkedes at finde oplysninger om, er Rasmus Hansen, som fæstede gården i 1744. Han var født 1706 i gården Broskjær (i dag Elmegård) i Staurby og blev 1744 gift med gårdmandsdatteren Karen Sørensdatter fra Vejlby, født 1714. Rasmus Hansen døde 1788, hustruen 1763. I ægteskabet fødtes mindst syv børn.

I 1780 afstod Rasmus Hansen fæstet til en gårdmandssøn fra Staurby, Steffen Jørgensen (1748-1824), som straks efter giftede sig med hans ældste datter, Anne Rasmusdatter (1746-1807), medens han selv gik på aftægt. I 1794 eller kort efter blev gården udflyttet til sin nuværende plads. Steffen Jørgensen og hustru fik tre døtre.

I 1810 fæstede Jørgen Jørgensen (1782-1855) fra Aulby gården. Han var kort forinden blevet gift med forgængerens datter, Hylleborg Steffensdatter (1782-1849). Ægteparret fik i 1811 en datter, Ane og i 1812 en søn, Jørgen.

Den næste fæster blev Søren Hansen (1807-1886) fra Avlby. Han overtog gården i 1842, og giftede sig med sin forgængers datter, Ane Jørgensdatter (1811-1847). I ægteskabet fødtes tre børn: Karen, Jørgen og Hans. Ane Jørgensdatter døde i 1847, og derpå giftede Søren Hansen sig med gårdmandsdatteren Karen Jørgensen (1821-1886) fra Røjle. I dette ægteskab fødtes fem børn: Jens Jørgen, Jørgine, Rasmus, Peder Jørgen og Jens Peter. Gårdfæster Søren Hansen havde tjent i garden og var siden i over tredive år lægdsmand i Vejlby sogn. I 1880 blev han udnævnt til Dannebrogsmand. Han var desuden æresmedlem af "De danske Våbenbrødre". Ved sin død i 1886 blev han fulgt til graven af et stort følge.

Efter Søren Hansens død blev fæstet i 1887 overtaget af sønnen af første ægteskab, Jørgen Sørensen (1844-1898). Han blev gift i 1889 med Ane Marie Jørgensen, født 1849 på Lundsbjerggård i Vejlby. Hun døde ganske pludselig det følgende år. Jørgen Sørensen blev i 1888 blev indvalgt i sognerådet. Hans tid på gården blev dog ikke særlig lang, idet han opgav fæstet i 1897 på grund af svagelighed, og året efter døde han.

De nærmere omstændigheder omkring Jørgen Sørensens opgivelse af

Guldbjerggård 1915 med folk ved indkørslen.

fæstet fremgår af Middelfart Avis for den 28.11.1897: "I gaar (Lørdag) holdtes paa Raadhuset her i Byen en [Auktion?] over Indfæstningssummen for en Fæstegaard under Hindsgavls Gods (tidligere Jørgen Sørensens Fæstegaard i Staurby). For Gaarden, der har omtr. 57 Tdr. Land g. M. forlangtes i Indfæstning 10.000 Kr. Den aarlige Afgift har hidtil været og bliver fremdeles forlangt: 15 Tdr. Rug, 15 Tdr. Byg og 15 Tdr. Havre (efter det forudgaaende Aars Kapitelstaxt), samt endvidere et Lam, en ung Gaas og fire Kyllinger. Sædafgiften samt det aarlige Smaaredsel kan uden Overdrivelse sættes til omtr. 450 Kr. og da Fæsteren tillige skal udrede baade kgl. Skatter, Amtsskat og Kommuneskat, saa er den aarlige Afgift jo i og for sig efter Tidsforholdene ingenlunde ubetydelig. Der var da heller ikke stor Rift om at faa Gaarden i fæste. Der var mødt lidt over en Snes Mennesker ved Auktionen; men der var kun én ung Mand (Hans Jørgen Sørensen, Røile Mark), der bød 4.000 Kr. (der forlangtes 10.000), men trods alle Gjentagelser og Opfordringer til at Byde, saa var der dog Ingen, som vilde mere. I det Hele taget maa Lysten til at blive Fæster paa Hindsgavl ikke være tillokkende. For et Aarstid siden gik en af dem fra Gaarden ("Aulbygaard"), og nu skal Jørgen Sørensen ogsaa gaa fra sin, efter at han har havt den i en halv Snes Aar, givet 10.000 Kr. i Indfæstning og bygget for omtr. 5.000 Kr. Fæsteren har altsaa anstrengt sig for at komme gjennem de for Landmanden daarlige Tider; men da det ikke lykkedes, har han nu maattet bede "Herskabet" om at faa Akkord om at fratræde Gaarden. Det har han opnaaet mod strax at faa 3.700 Kr. og lidt aarlig Rente af de indbetalte 10.000 Kr. (250 Kr.) – 4% Rente af 10.000 Kr. vilde ellers være 400 Kr., og saa har han endda lagt 10 af sine bedste Aars Arbeide paa Herskabets Jord".

Som det fremgår af ovenstående, nærede Middelfart Avis ikke høje tanker om "Herskabet" på Hindsgavl. Den 15.12.1897 meddelte avisen: "Fæstegaarden "Guldbjerggaard" (Veilby Sogn), over hvilken der Lørdag 27de Novbr. forgjæves blev holdt Fæsteauktion paa Raadhuset her i Byen, er i de sidste Dage af Stamhuset "Hindsgavl" bleven bortfæstet underhaanden til Avlsbruger Lars Larsen af Middelfart

for 8.000 Kr. i Indfæstning og en aarlig Afgift af 10 Tdr. Rug, 10 Tdr. Byg og 10 Tdr. Havre (efter Kapitelstaxt) samt et uklippet Lam, en ung Gaas og fire Kyllinger in natura. Som tidligere meddelt blev der ved Auktionen forlangt 10.000 Kr. i Indfæstning og 45 Tdr. Sæd i aarlig Afgift. "Guldbjerggaard" har omtr. 57 Tdr. Land g. M."

Officielt fæstede Lars Larsen (1860-1943) først Guldbjerggård i 1898. Han var født i Staurby og blev gift 1880 med Karen Rasmussen (1854-1920), også født i Staurby. Lars Larsen havde været gårdbestyrer i Staurby, formentlig på svigerfaderen Hans Rasmussens fæstegård. Da svigerfaderen døde, gik fæstet imidlertid til anden side, og i 1895 købte Lars Larsen for 17.500 kr. avlsbruger Niels Rasmussen Hansens ejendom i Middelfart med tilhørende jorder til overtagelse 1.4.1896. Ejendommen lå på hjørnet af Knorregade og Vestergade, og hertil flyttede siden familien. Dødeligheden blandt børn kunne tidligere være forfærdende. Tilsyneladende havde ægteparret allerede før 1891 mistet en søn, Hans Christian, født 1880. I februar 1891, da Lars Larsen endnu var gårdbestyrer i Staurby, mistede ægteparret tre børn som følge af skarlagensfeber: Ane Kirstine, 7 år, Mette Kirstine, 5 år og Rasmus, 2½ år, og i 1894 døde den 3-årige søn Hans Christian.

I 1912 købte Lars Larsen Guldbjerggård fra Hindsgavl til fri ejen-

Guldbjerggård 1987. Foto: Knud Madsen

dom. Samme år døde sønnen Rasmus Christian 17 år gammel.. Omkring 1915 blev gården beskrevet således: Det tilhørende areal udgjorde 56 tdr. land. Der holdtes 10 køer, 10 stk. ungkvæg, kalve og en tyr, alle af rød dansk malkerace. Desuden havde man 4 heste, 2 plage og 5 får samt fedesvin. Laden var opført af grundmur 1891, de øvrige bygninger var ældre og bestod fortrinsvis af bindingsværk. Der var indlagt elektrisk lys og kraft. Jorderne var let bakkede, men lå bekvemt for gården.

En feriedrengs erindringer

Middelfart-drengen Christian Jensen, født 1902, holdt som barn ferie på Guldbjerggård. Han har levende beskrevet livet på gården:

"Nede i en dal mellem Stribvejen og Staurbyskov ligger Guldbjerggården, det er en gammel stråtækt firlænget gård. Fra vejen kan man lige se skorstenene stikke op. Der fører en allé fra vejen ned til gården. Folkene, der har gården, er nogle af min mors bekendte, så jeg får sommetider lov til at holde ferie derude. På gården er der gårdmanden Laus [Lars] og hans kone Karen, så er der to døtre og sønnen Rasmus [det må være Rasmus Christian]. Der er tjenestepiger og tjenestekarlen Jens. Der er også Anders Bøgedal, han er landarbejder her. Hans hus ligger ovre i skovbrynet. Her er alt, hvad der hører til en bondegård. Der er 2 spand heste og "Gamle røde", det er en hest, der nærmest er på aftægt. I kostalden er der fyldt med køer, og svinestalden er fyldt med grise, så der er nok at se til og hjælpe med. Jeg skal sove i karlekammeret, hvor Jens og Rasmus også sover. Da vi har spist aftensmad, er det ved at blive mørkt, så tænder Rasmus en flagermuslygte, og vi går over i staldene. Karlekammeret er et lille rum mellem heste- og kostalden, her står 2 lange trækasser fyldt med halm og en dyne, væggene er våde, og der er mug på. Der er et lille vindue, men det bliver vist aldrig lukket op, for det er lige ud til møddingen. Rasmus har hængt flagermuslygten op på en krog i loftet, så vi må se at komme i seng. Bare der nu ikke er mus i sengen, jeg skal sove sammen med Rasmus. Helt stille er her nu ikke, hestene står og sparker på træværket foran dem, og køerne rasler med deres fortøjninger.

Vi er tidligt oppe. Det er mørkt endnu, så Rasmus har tændt flagermuslygten. Vi kan høre pigen skramle med mælkespandene ude i kostalden. Der er et vaskefad, sæbe og håndklæde her i stalden, men vi går ud til pumpen i gården og får lidt vand i hovedet. Rasmus trækker hestene ud til vandtruget, herfra skal de i marken på græs. Imens er Jens gået i gang med at hjælpe pigen med at malke. Mælken bliver gennem en si hældt op i en stor mælkejunge. Lidt mælk bliver hældt op i en skål til kattene, der er også lidt mælk i en spand til kalvene, de står oppe i den bagerste ende af kostalden. Køerne her er nu ikke så pæne, de har kolort langt op af benene, men det lader vi, som om vi ikke ser. Så skal der muges ud, det gør Jens, han skovler møjet op i en gammel trillebør, som jeg så kører ud på møddingen. "Det skal helt op på toppen", råber Jens, men ak, oh ve, jeg kører af brættet, og trillebøren vælter, så det er ikke ret meget, der kommer op på toppen.

Så er den første travlhed ovre, vi skal over og spise davre. Davren består af en tallerken øllebrød med mælk på. Efter davremaden skal vi have "Gamle Røde" spændt for fladvognen, vi skal ud til mejeriet med den nymalkede mælk. Der er også mælk fra i aftes, der skal med. På vejen til mejeriet, skal vi have flere spande med fra gårde, der har stillet mælkespandene ud til vejen. På mejeriet er mælkespandene hurtigt tømt. På hjemvejen behøver jeg næsten ikke røre tømmerne, for "Gamle Røde" kender vejen.

Nu er vi er kommet hjem og har spændt fra, skal vi over i laden for at skære hakkelse til hestene. Hakkelsesmaskinen står i laden, og "Gamle Røde" skal med over i hestegangen, der ligger lige op ad laden, der bliver den spændt for en bom, og så går det rundt og rundt. Engang imellem synes jeg, det går for langsomt, så råber jeg lidt op og svinger pisken, så vågner "Gamle Røde" med et sæt, og der kommer lidt fart på igen. Jeg kan høre, at inde i laden er Rasmus og Jens travlt beskæftiget med at proppe halm i maskinen, fist fist lyder det, hver gang knivene i maskinen skærer igennem halmen. Det hele går med godt humør, for trods larm og støj fra maskinen, kan jeg høre Rasmus synge af fuld hals: "Jeg vil dø på det brusende hav, ingen tårer skal fældes på min grav."

Så er vi færdige med at skære hakkelse, og "Gamle Røde" skal på græs ligesom de andre heste. Så er formiddagen gået, og vi skal ind og spise til middag. Her i stuen, hvor vi skal spise, står et langt bord med en tommetyk bordplade. Langs væggen under vinduerne er der en solid, gammel, fastgjort bænk. På bordet står en brun kande med hjemmebrygget øl, puh ha, hvor er det surt, men vær så god, alle kan drikke. Der er druknet mange fluer i det, men det gør nu ikke så meget, for dem puster man bare over i den modsatte side, imens man drikker. Ude i køkkenet over komfuret er der sort af fluer, de holder til over det varme komfur. Engang imellem, når der bliver skramlet med gryderne, flyver de op med et brus for lige at slå et sving ud for straks efter at sætte sig på plads igen. Det er der nu ingen, der tager sig af, det er ligesom de skal være der. Vi bænker os ved det store bord. Laus sidder ved bordenden. Først får vi sødsuppe med svedsker i, derefter kommer der en stor, brændende varm stegepande ind. Den bliver stillet midt på bordet med flæsk og fedt, og der er en bakke med rugbrødsskiver. Vi brækker brødet i stykker, og med gaflen dypper vi det i det varme fedt på panden, og så spiser vi flæsk til. Så skal vi sove til middag, og det gør vi ovre i laden i halmen. Efter en halv times hvile i halmen kommer Laus over i laden og forkynder med høj røst: "Nu skal vi have kaffe, det er jo ikke meningen, at vi skal sove hele eftermiddagen". Til kaffen får vi en stor skive hvedebrød og småkager. "Den smagte du vist ikke", siger Laus, da jeg kommer til at putte en hel småkage i munden på en gang, "du må hellere tage en til".

I eftermiddag skal der bages brød i den indmurede ovn i bryggerset. Ovnen er muret op af store sten, der er et stort hul forneden til at fyre i, og så er der et hul foroven, hvor brødet skal ind og ud. Der er støbejernslåger for de huller. Ingen er

Indkørslen til Guldbjerggård, Strib Landevej 102, år 2002.

betroet til at fyre ovnen op, så det gør Laus selv, imens jeg slæber brænde ind. Klokken er nu blevet mange. Jens har været i marken og hentet køerne hjem, de er ved at blive vandet ved vandtruget i gården. De skal ind i stalden for at blive malket, og efterhånden som de får tørsten slukket, vandrer de selv ind i deres bås i stalden. Så tager jeg med Rasmus i marken for at hente hestene hjem". (1)

Lars Larsen solgte på et tidspunkt under den første verdenskrig Guldbjerggård, og i 1918 købte han et hus ved Strib Landevej. Han var i to perioder medlem af sognerådet, og han tog stærkt del i Indre Missions arbejde, og var regnskabsfører for missionshuset i Strib. Han havde det sidste par år været medhjælper ved Strib Bank, da han pludselig døde den 3.4.1943 og efterlod sig to gifte døtre, Anna, gift med Hans Bang, og Marie, gift med Alfred Hansen.

Spekulation, brand og tvangsauktion

Gårdens nye ejer var den senere så bekendte jordspekulant N. P. Autzen, der i 1918 erhvervede Staurby Skov fra Stamhuset Hindsgavl. I 1919 mageskiftede Autzen Guldbjerggård og Staurby Skov med proprietær Matzens 150 tdr. ld. store ejendom, Åstrupgård, ved Horsens. Autzen fik 140.000 kr. i bytte og beholdt den del af skoven, som lå vest for DSB's spor, hvor han havde til hensigt at skabe en "Strandvejsbebyggelse." Mageskiftet skete straks, og Matzen flyttede siden ind i den tidligere skovfogedbolig i Staurby Skov. Denne handel faldt ikke heldigt ud for proprietær Matzen. Gården var, skulle det siden vise sig, handlet til urealistisk høj pris.

Guldbjerggård undslap ikke den skæbne, som i tidens løb er overgået så mange af Staurbys gårde: Ved midnatstid natten mellem den 31.8. og 1.9.1921 opstod der brand i gården. Bestyrerfamilien og de øvrige folk på gården, som alle var gået til ro, blev i allersidste øjeblik vækket af portør Gormsen, Strib, som netop passerede ad Strib Landevej. Den gamle bindingsværksgård stod hurtigt omspændt af flammer, så brandsprøjten fra Røjle kunne intet udrette. Man havde nemlig glemt spande og kar; men det ville i øvrigt intet have hjulpet. Middelfart Brandvæsen, som siden ankom, tog opstilling ved Christiansdal, der var alvorligt i farezonen på grund af de gnister, som af blæsten førtes mod gården. Ved branden indebrændte tre heste, en kalv, to søer med grise og 150-200 stk. fjerkræ. Hertil kom den indavlede sæd, maskiner, redskaber og næsten alt indbo. Branden var formentlig opstået som følge af kortslutning i de elektriske installationer. Kun bygningerne var forsikret, derimod ikke løsøret, så proprietær Matzen led et føleligt tab. Branden fik et sørgeligt efterspil, idet tjenestekarl Marius Jensen, Middelfart, en uges tid senere døde af stivkrampe. Først mente man, at dødsårsagen skyldtes de brandsår, han havde pådraget sig under arbejdet med at redde et par heste ud af den brændende stald; men årsagen var måske snarere en rift, som han et par dage forinden havde fået i den ene hånd. Guldbjerggård blev genopført 1921-22, som den smukke, hvide gård, man i mange år kendte ejendommen.

I 1923 berettede Middelfart Venstreblad om Guldbjerggård, at "Det første egentlige Tilfælde af Krigstidens Handeler med sørgeligt Ende er her indtraadt for denne Egn", og at gårdens "Saga i denne Omgang vil overgaa til Historien som et

Guldbjerggård, nu er hovedbygningen malet i flot, grøn farve, år 2002.

Jammersminde". Den 14. april blev der afholdt tvangsauktion, og den tidligere ejer, Lars Larsen, fik gården udlagt som ufyldestgjort panthaver for 60.100 kr. Proprietær Matzens gæld i ejendommen var ca. 200.000 kr. Herpå blev gården overdraget til Lars Larsens svigersøn, Alfred Hansen, som indtil da havde været forpagter af Hess' Avlsgård, Middelfart.

Gården siden 1923

Jens Chr. Alfred Hansen var født 1888 i Ørslev sogn. Hustruen Marie Kirstine, f. Larsen, var født 1897 i Middelfart. Nogle år efter overtagelsen købte proprietær Autzen et mindre areal af gårdens jord, som blev udlagt til fredskovsområde. Herved fik Autzen frigivet et område på Skærbækshoved, som kunne udstykkes til villagrunde. Desuden frasolgtes et grundstykke til den senere rævefarm lige nord for Bøgedalhuset. Omkring 1946 omfattede gårdens areal 52 tdr. ld., og besætningen bestod af 5 heste, en plag, 18 køer, 26 stkr. ungkvæg, 3 søer og 40 svin.

I 1955 overtog Asta og Sigurd Rasmussen Guldbjerggård, efter at de havde ejet forskellige ejendomme på Vestfyn. Han er født 1914 på Staurby Østergård som søn af gårdejer Rasmus Jørgen Rasmussen og Karen Mary, f. Jørgensen. I 1950'erne havde klubben "Middelfart Motor Sport" tilladelse til at køre trials på en af gårdens marker, som lå mod sydvest i hjørnet op til Staurby Skov og Nordvestfyenske Jernbane. Sigurd Rasmussen drev gården frem til 1998, hvor han solgte den til Kurt Larsen, som kort efter solgte videre til Uffe Roy Michelsen.

Fremtiden

Der har et par gange i de senere år været bud efter Guldbjerggårds jorder. I 1990 ledte "Golfklubben Lillebælt" efter et areal, hvorpå der kunne anlægges en golfbane. Blikket var rettet mod Hindsgavlhalvøen; men efter borgernes massive protester meddelte Middelfarts borgmester pludselig, at golfbanen skulle anlægges på Guldbjerggårds og Christiansdals jorder. Sagen var dog ikke undersøgt til bunds, og siden viste det sig, at golfklubben slet ikke kunne betale den pris, som ejerne ønskede for deres jord. Klubben fandt siden plads andetsteds.

Omkring samme tidspunkt satte regeringen sig som mål at fordoble landets skovareal inden år 2001. Af en plan, som blev udarbejdet af Fyns Amtsråds teknik- og miljøudvalg, fremgik det, at et stort areal øst for Staurby Skov eventuelt kunne tilplantes med skov. Siden udarbejdede Middelfart kommune planer for en ny skov, Østskoven, som ad åre skal strække sig i et bælte fra Røjle Skov i nord til Svendstrup i syd. I 1996 blev de første fire hektarer ved Røjle beplantet med løvtræer; men siden er der tilsyneladende ikke sket mere i sagen. Dersom landbrugsarealerne øst for Staurby Skov ikke kan bevares i det lange løb, ville en skovrejsning på stedet nok ikke være den værste erstatning. Derimod forekommer det lidet ønskværdigt, om Middelfart og Strib engang i fremtiden får lov til at vokse sammen bag om Staurby Skov.

Note:

1) Citeret efter: Christian Jensen: En Middelfartdrengs barndom 1902-1916 / Udgivet af Verner Vestergaard, 1995, s.104-106).

Strib Husflidsforening.

Af Kirsten Fauk.

Strib Husflidsforening blev oprettet i 1930 på initiativ af maskinmester C. Christensen (farfar til sangeren Erik Grip). Foreningen blev en succes fra starten, så man i 1932 oprettede en byggefond, for med tiden at bygge egne lokaler til undervisningen. Nu måtte man låne lokaler på Strib skole til børnene om eftermiddagen og til de voksne om aftenen.
Husflidslærer Madsen, lærer Poulsen og C. Christensen selv stod for undervisningen. Der fortælles om en meget stor trækiste, hvori værktøj, materiale og remedier af forskellig slags blev opbevaret. På kistelåget var med store bogstaver indprentet:
BARN ELLER VOKSEN / HUSK PÅ DU SKAL YDE / ALTID DET BEDSTE / DIN EVNE KAN BYDE.

Husflidssagen.

Husflidssagen var en sidegren til Hus-mandsforeningerne, og formålet var "at dygtiggøre ungdommen og opdrage den til at føle glæde ved arbejdet, fremme kammeratskabet, lære de un-ge til sparsommelighed og til at bruge hænder og øjne".
I 1880 var der her i landet 50 husflidsforeninger, i 1932 var der 650.

Strib Husflidsforening.

Allerede i 1931 deltog Strib Husflidsforening i en udstilling i Røjle Forsamlingshus med Samvirkende Husmandsforeninger, Fyns Stift.
Strib Husflidsforening havde i 1932 sin første store udstilling i Strib koncertsal, og det blev noget af en begivenhed, da man samtidig fejrede sæsonslutning d. 5. maj.
Formanden C. Christensen åbnede udstillingen kl. 17 og takkede alle de lokale instanser og privatfolk, der bakkede op om husflidsforeningens virke. Derefter blev de udstillede genstande beundret, og det var der virkelig god grund til. Børneholdene viste boghylder, syæsker, bakker, taburetter, blom-stersøjler, borde med fletarbejde og børstenbinderarbejder. De voksne ud-stillere præsenterede hele kurvemøblementer, standerlamper, sågar skabe og skriveborde. Der blev uddelt præmier til børnene, meget pædagogisk i form af værktøj, og diplomer til de voksne. Lærer Nielsen,Vejlby og lærer Larsen, Båring var dommere. Man sluttede med at synge "Altid frejdig, når du går".

Afslutningsfesten.

Afslutningsfesten trak 400 mennesker til koncertsalen om aftenen, hvor Fredericiakoret lagde ud med "Herlige Land". Derefter talte arkitekt Svend Møller, København, der var redaktør af Husflidstidende og lærer Larsen, Kolbjerg, holdt foredrag om husflidssagens betydning både materielt og åndeligt og om moderne skoleundervisningsmetoder i forhold til ældre tider. Det fortræffelige foredrag påhørtes med stor interesse og var meget belærende! Lærer Larsen, Strib sluttede med munter oplæsning af Morten Korch og toldbetjent Jensen rettede en stor tak til skolens ledelse; derpå sang man " Der er et yndigt Land". Foreningens udgifter denne dag beløb sig til 244,05 kroner.

Generalforsamling 14. september 1932.

Formanden C. Christensen aflagde beretning og regnskab. I Husflidsskolen havde der været undervisning af tre hold voksne og fire hold børn. Medlemstallet var gået lidt ned fra 147 til 115. Kassebeholdningen var på 516 kr. sidste år, nu på 722 kr. Husflidslærer Madsen fik overrakt en stok med sølvinskription: "Tak fra Strib Husflidsforening 1932". Formanden gik med sorg ud af foreningen, og lærer Poulsen takkede ham på det hjerteligste for hans store engagement i husflids-sagen.

Til sidst blev C. Christensen udnævnt til æresmedlem af Husflidsforeningen. (Alle medlemmer rejste sig).

Hvorfor måtte formanden gå ud af foreningen?

C. Christensen var maskinmester på Strib-Fredericia færgeoverfarten, og dens nedlæggelse var fastsat til 1935, når Lillebæltsbroen var en realitet. Derfor blev meget af mandskabet forflyttet til andre færgeoverfarter i landet i god tid.

Familien Christensen blev dog i Strib til 1935, hvor C. Christensen til det sidste kæmpede for byens nye liv, bl. a. med et foredrag i radioen om Stribs herligheder.

Strib Husflidsforening måtte opgive sit virke ved 2. verdenskrigs komme i 1940.

Frederik Nielsen (senere Rubæks mølle), der kom til Strib i 1930 var en dygtig elev i Husflidsforeningen. Det flotte bogskab er fra midten af 1930´erne. Fr. Nielsen modtog den 19. april 1934 diplom for vel udført husflidsarbejde. (Foto Anders P. Nielsen, Viborg).

En slægtsejendom – Vejlbyvej 28

Af Helge Rasmussen

I 1717 kom den attenårige bødkersvend Jacob Nielsen marcherende hen ad landevejen. Han kom fra Sandager ved Bogense, og målet var Vejlby. Her boede Ane Elisabeth Lorensdatter, enke efter Stefan Petersen sikkert bødker og ejer af ejendommen i Vejlby. Den unge mand var min tre gange tipoldefar. Jacob og Ane blev gift i 1718 og levede sammen til 1752, hvor hun døde. De fik ingen børn, og hendes alder kendes ikke, men hun blev gift med Stefan samme år som Jacob blev født!

Jacob giftede sig hurtigt igen i 1752 med den 30-årige Kirsten Jacobsdatter (min tre gange oldemor), og 1755 fik de sønnen Niels - opkaldt efter Jacobs far, der var rytter, Jacob i 1758 og Christine i 1763. Kirsten døde samme årsikkert efter fødslen! Sønnen Niels blev bødker og overtog værkstedet, men Jacob levede lige til 1787. Præsten skrev i kirkebogen:....har i dag begravet den gamle Jacob Bødker. 88 år var en meget høj alder i 1700-tallet.

Niels blev i 1777 gift med Maren Olsdatter fra Skrillinge. Hun var født 1750 og datter af gdr. Ole Jensen og hustru Anne Hansdatter. De får fem børn, og Maren har muligvis været svagelig for ved folketællingen i 1801, holder de en voksen tjenestepige. I 1778 får de Kirsten, i 1780 Jacob som døde som barn, Ole i 1785, en ny Jacob i 1792 og endelig Hans i 1796. Maren døde i 1805, og Niels giftede sig igen med Dorte Rasmusdatter fra Aulby født 1782. Niels blev også gammel - han døde 1838-83 år.

Den næste Jacob Nielsen blev også bødker, og boede først i Røjle. Han blev gift med Ane Marie Poulsdatter født 1798 som datter af smeden i Røjle Poul Knudsen og hustru Kirsten Hansdatter fra Staurby. Poul var søn af smeden i Hjorte ved Tanderup Knud Povelsen, og Kirsten var datter af gdr. Hans Rasmussen og hustru Maren Hansdatter. Jacob over tager senere værkstedet i Vejlby, og han og Ane får flg. børn: Rasmus i 1820, Poul i 1822 Niels i 1824 og Marie i 1828. Rasmus burde hedde Niels efter den gamle tradition, men blev opkaldt efter sin stedmorfar. I 1852 døde Jacob af brystsyge, og Ane fulgte efter i 1856.

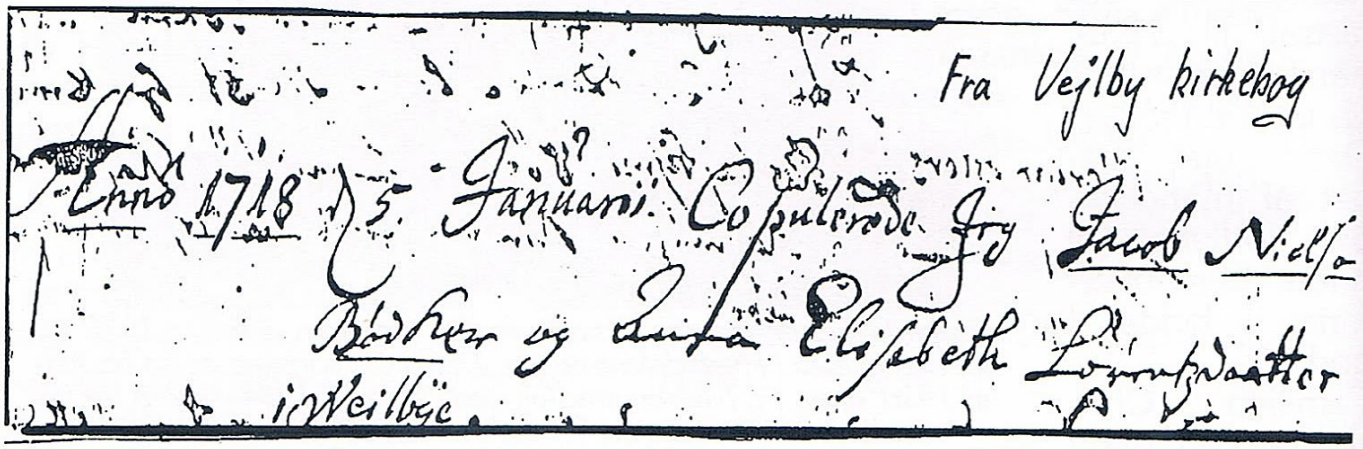
Fra Vejlby kirkebog
Anno 1718 d. 5. Januarii Copulerede Jeg Jacob Niels
Bødker og Anna Elisabeth Lorensdaatter
i Weilbye

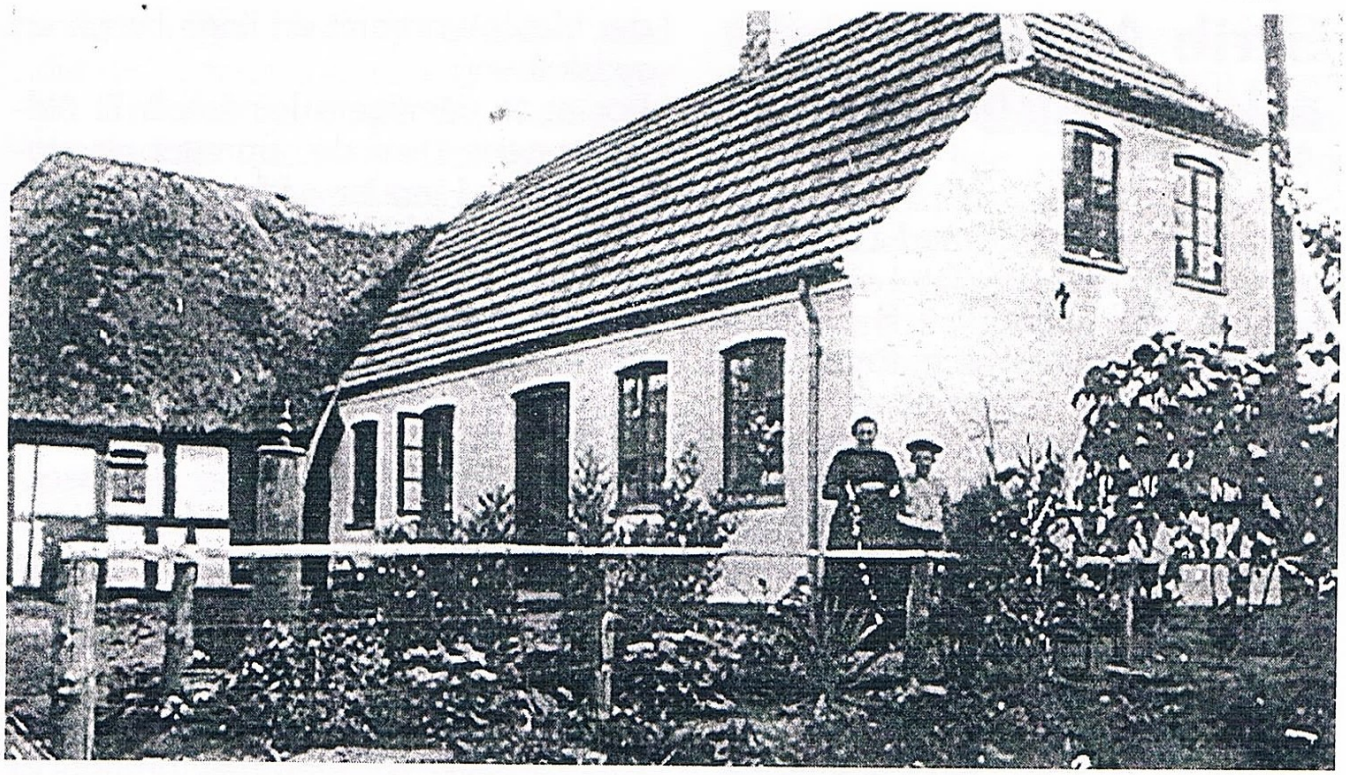

Farmor og far foran huset på Vejlbyvej 28 omkring 1910

Rasmus blev ikke bødker men væver og husmand. Han blev gift med Maren Madsdatter fra Viby Udby sogn, og hun var født 1828 som datter af gdr. Mads Hansen og hustru Ane Jørgensdatter. I 1856 overtager Rasmus ejendommen efter en farbror Hans Nielsen. Det originale sk›de findes endnu. - Rasmus og Maren fik fem børn:
Jens Rasmussen (min farfar) født 1867 , Peter, Oline , Ane og Marie. Familien levede af Rasmus` håndværk og landbruget. I 1994 døde Rasmus, og samme år blev Jens gift med Johanne Johansen fra Rørup ved Langeskov. Hun var datter af gdr. Hans Johansen og Maren Olsdatter fra Davinde. Jens overtog ejendommen, hvor moderen boede til sin død i 1898. Efter nogle år ved landbruget, soldat ved artilleriet, blev Jens uddannet murer og etablerede egen murermesterforretning som han drev ved siden af landbruget indtil sin tidlige død i 1921.
Jens og Johanne fik fire børn: Marie, Theodor, Jacob og Oluf. Den yngste Oluf overtog ejendommen, hvortil der var købt mere jord og ernærede sig som landmand og frugtavler. Hans mor Johanne boede der til sin død i 1941. Oluf blev gift med Lilly Madsen fra Strib der var datter af rangermester Peter Madsen og hustru Petra. Oluf døde allerede som 46-årig, og Lilly drev ejendommen videre samtidig med, at hun arbejdede på "Madrasfabrikken" som sadelmager. I de senere år forpagtede hun ejendommen ud og solgte endelig i 1994 for at flytte til Jylland i nærheden af sin søn. Lilly døde i maj 2002 - 91 år gammel. Ejendommen havde da været i vor slægts eje i 276 år. Stedet er Vejlbyvej 28.

Strib Amatør-arkæologigruppe.

Af Otto Hansen.

Efter at have været med i arkæologigruppen under Vejlby - Strib Lokalhistoriske Forening i 8 år, vil vi forsøge at delagtiggøre foreningens medlemmer i baggrunden for, at den blev startet, og hvorledes den arbejder. I 1993 havde Vejlby - Strib Lokalhistoriske Forening en ekskursion til de steder i kommunen, hvor man havde fundet beviser på fortidig aktivitet. På ekskursionen kom der et forslag om at nedsætte en arbejdsgruppe, som var interesseret i arkæologi og som ville foretage feltarbejde og registrering af eventuelle fund. I 1994 blev der så nedsat en arbejdsgruppe med Kaj Henningsen, Toppen, som leder, og han indkaldte til et møde på Strib bibliotek, den 30. august 94, hvor der mødte 14 interesserede. Den 13. dec. 94 blev der aftalt et besøg hos Peder Kjærgård, Middelfart, som havde en stor og interessant samling af oldtidssager og som i mange år havde været kontaktperson for Odense Bys Museer. Med Peder Kjærgård som konsulent for gruppen ved en rekognoscering på en mark den 18. dec. 94 ved Linddalslund, Strib, blev de første oldtidssager fundet, og det skal med, at da en af deltagerne havde samlet en stor sten op og smidt den igen, blev Peder Kjærgård opmærksom på den; han bad om at måtte se stenen, og en fin oldtidssag var fundet, en kerneøkse fra ca. år 2000 f. Kr. Der blev den lørdag formiddag fundet følgende: 37 afslag, 1 kerneøkse, 1 fragment af kerneøkse, 3 skrabere, 1 fragment af skraber, og der blev observeret en ildgrube på en sydskråning.

For at få yderligere kendskab til oldtidslevnene blev der oprettet en studiegruppe i januar - februar måned - 95, hvor Eigil Nikolajsen, Kerteminde museum, underviste gruppen i, hvordan man lavede afsøgning af en mark, hvad man skulle se efter, og hvordan man bestemte det fundne, samt hvordan man katalogiserede det. Med velvilje fra Finn Sørensen, Bakkegården, Strib, blev det nylærte afprøvet på en af hans marker, og der blev foruden flere oldtidssager fundet en ikke registreret høj, idet der lå spredt en hel del ildskørnede sten i en lang oval, hvor højen havde ligget. (Disse ildskørnede sten blev brugt til at lejre den afdøde på). Derefter startede gruppen sine egne rekognosceringer på Bakkegården, Abelone-lund og Linddalslunds marker, og fundene blev efterfølgende undersøgt og bestemt af Peder Kjærgård, Middelfart. Før hver rekognoscering beder man på Teknisk forvaltning i Middelfart, om at få et aftryk af matrikelkortet 1 : 4000, som så bliver forstørret til 1 : 2000, og forstås således, at 1m/m på kortet svarer til 2 m. i terrænet. Det skal være de gamle kort, hvor der både er matrikelnr. og skel aftegnet. Da der samtidig blev startet et landsdækkende initiativ af Danske Amatørarkæologer, kaldet "Operation Guldhorn", for at få kendskab til de fortidige spor af menneskelig aktivitet, der endnu findes, var det et virkelig godt initiativ, der var sat i gang af vores forening.

De indsamlede oplysninger om arkæologiske fund, der bliver resultatet af Operation Guldhornaktioner, samles - via museerne - på Det Kulturhistoriske Centralregister ved National-

museet. Der blev i forbindelse med denne operation oprettet nogle kurser på Hollufgård, for de der havde arkæologiske interesser. Det var meget lærerigt at deltage. Der blev det forrige kendskab til at skelne, om det f. eks. var et afslag, der var naturskabt, eller et der var lavet af menneskehænder, yderligere udbygget. Og der blev også mere intensivt lært, hvordan man katalogiserede og bestemte fundene, samt at arbejde efter kort. I forbindelse med "Operation Guldhorn", var vi blevet opfordret til at anmelde fundene til Odense Bys Museer, og vi anmeldte derfor fundene til "Videncentret" på det pågældende museum i 1997 og hørte ikke en lyd fra dem. Det er temmelig frustrerende at have foretaget afhentning af kort, og rekognoscere, derefter lave optegnelser og katalogiseringer og så ind til Peder Kjærgård og få det konfirmeret, og så sker der ikke noget. Og hvor skulle vi opbevare det, vi havde fundet?.

Men så den 3. januar 2001 kom der brev fra Museumsinspektør Mogens Bo Henriksen, Odense Bys Museer, at nu havde han overtaget sagen, og han ville gerne se, hvad vi havde. Vi kørte ud til ham med alle poserne og papirerne og blev meget venligt modtaget, og 3 dage senere fik vi brev om, at vi var registreret som Strib Amatørarkæologigruppe, og samtidig medsendte han en beskrivelse over det fundne og godkendte. Som sagt har vi gået efterår og forår, når vejret har tilladt det, og det har været onsdag eftermiddag fra kl. 15.30 til ca. 17.30, og lørdag formiddag fra kl. 9.30 til ca. 12.00. Vi har været fra 2 til 12 personer, men for det meste er vi 5, der går og nyder den friske luft og især om foråret lytter til lærkernes sang. Når man rekognoscerer på en pløjemark om efteråret eller om foråret, oplever man naturen, og kan man så samtidig finde et oldtidsredskab, er dagen reddet. Det er fascinerende synes vi, at stå med et afslag, en skraber eller et flinteredskab, som en af vore forfædre for flere tusind år siden har brugt timer på at fremstille og så forestille sig, hvad det har været brugt til. Det, vi har fundet, daterer sig fra bondestenalder til middelalder (fra ca. 2800 f. Kr. til 1660 e. Kr.). Vi har i den tid vi har rekognosceret fra 1994 - 2001 fundet i alt: Afslag 233, Økser 2, Skrabere 40, Slagsten 1, Rød/Sortgods 9, Flækker/knive 10, Bor 3, Mejsel 2.

Ved en senere systematisk rekognoscering i årene 2001 og 2002 blev der yderligere gjort fund, så der ialt på Linddalslunds marker er fundet: 99 afslag, 1 økse, 32 skrabere, 4 flækker, 1 mejsel, 1 bor, samt urneskår fra tragtbægerkulturen (ca. 2800 f. Kr.).

Fundene fra Linddalslund er vurderet som så vigtige, at arkæologerne fra Odense Museum nu vil gå i gang med deres undersøgelser efter aftale med Middelfart Kommune.

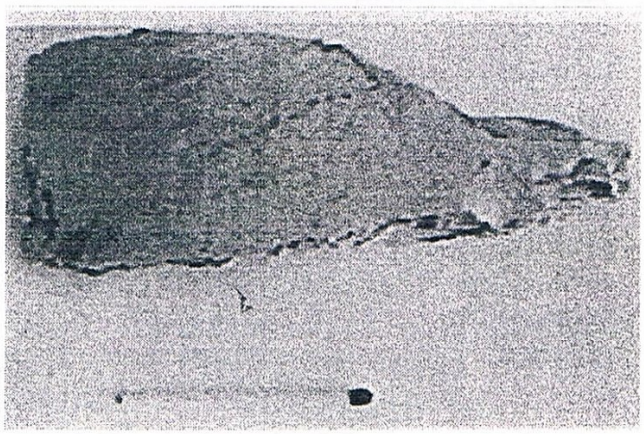

Den omkring 8.000 år gamle økse fra Linddalslund.
(Foto: Kaj Henningsen)

Brudstykker fra de gamle arkiver.

Evald Andersen, *der bor på Hvedevej i Middelfart, er dykket ned i gamle arkiver og har fundet mange interessante oplysninger, der vedrører vores område. Blandt andet har han fundet oplysninger om de første færgemænd på Stribodde, og i næste nummer af BAVNEN vil vi bringe en artikel om dem. Her bringer vi nogle af de andre ting, han fandt i arkiverne.*

Færgemands-enkens begravelse.

Fra Assens og Hindsgavl amters skifteprotokol.
12. aug. 1786.
Mødte udi afgangne Christopher Nielsen Færgemands Enke, Marie Hedevig Knubs fradøde og iboende Gaard på Striib. Hun var bortdød Kl. 3 slet i Morges.
Konens eneste Arving, en Broder Nicolai Knub, recigneret Sognepræst fra Giern og Skanderup Sogne i Jylland.
(Madamme Marie Hedevig Knub blev begravet 17. Aug. 1786, 65 Aar gl. i Vejlby.)
Specification på salig velædle og velfornemme Madamme Marie Hedevig Knubs Begravelses- Omkostninger dat. 10.Sep. 1786.
(rdl.= rigsdaler m.= mark sk.= skilling.)
4 Flasker Rød-Vin 1 rdl. 1m.
2 ditto Frandsk Brændevien 5 m.
1½ Dosin Tobaks-Piber 1 m. 8. sk.
1/4 Pund Mandler 9 sk.
1/4 Pd. fiint Pongol 3 m.
4 Pund Tobak 5 m.
1 Lispund Bergens-Fisk 1 rdl.
2 Lispund 8 Pund Oxe-Kjød 1 rdl.
18 Frandsk-Brød 2 m. 4 sk.
½ Potte Vin-Eddike 10 sk.
15 Flasker gammel Viin 3 rdl. 4 m. 8 sk,
8 Pund Kaffe-Bønner 2 rdl. 4 m. 11 sk.
2 Pund Candis 3 m.
8 Pund Melles 2 rdl.
2 Pund Muschater 10 sk.
1 Pund Rosiiner 14 sk.
1 Pund Corender 1o sk,
Safran 6 sk.
1 Lod Nilcher 8 sk.
Cardemomme 2 sk.
Allehaande 4 sk.
Liig-Kisten 8 rdl.
Skruer til Kiisten 4 m.
for Klokkerne at bruge 3 m.
for Klokkerne at ringe 4 m. 8.sk.
for Steenen at tage af Graven og Graven at kaste,
og Steenen igjen at paalegge 1 rdl. 4.m.
Præsten for Parations-Taele over Graven 6 rdl.
Degnen at suinge 3 rdl.
for Liig-Klædet 2 rdl. 2m.
Jomfruen som klæde Liiget 4 rdl.
Efter den Salig afdøde Madamme Nielsens Forlangende,
at vilde have sin Døds-Tiid og ere Minder udhugget
paa Hendes Liig-Steen, ligesom Hendes Salig Mands,
da bliver saadant efter 12 rdl.
Summa: 56 rdl. 6 sk.

Ålekrigen.

Færgemændene og fiskerne fangede mange ål. Langs kysten havde de ålegårde, som bestod af lange risgærder, der var anbragt vinkelret på kysten, og hvor der for enden var anbragt åleruser. Når ålene i de mørke efterårsmåneder gik igennem

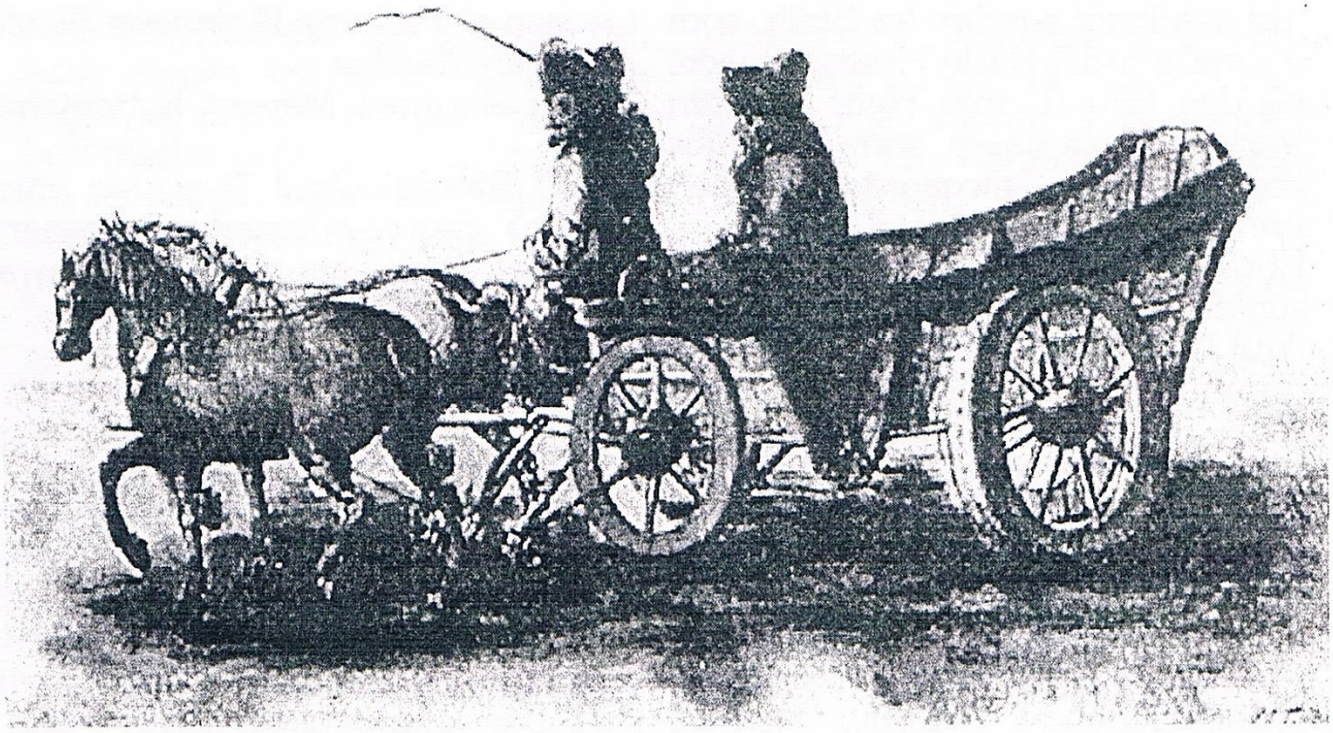

Bondevogn til passagerkørsel omkring 1660. (Troels Lund, Dagligt liv i Norden).

bæltet, stødte de på risgærderne og fulgte dem- og endte i rusen.
Disse ålegårde gav ofte anledning til stridigheder.
Her er et referat fra Båg-Vends herreds tingbog fra d. 12. Okt. 1714.
Hans Jørgensen i Middelfart (prokurator) tingstævner på sognefoged i Staurby, Rasmus Hansen Juuls vegne, rytterbonde og færgemand paa Strib Niels Ibsen, og tiltaler ham for den 14. september at have fjernet en af Rasmus Juuls åleruser og kastet den op på land. Han påstår, at ålerusen stod på "hans majestæts grund", som i mange år havde stået tom. Den lå mellem Niels Ibsens grund og Rudbæksmøllès grund.
To mænd fra Staurby vidnede og fortalte, at de efter Rasmus Juuls begæring var taget til Strib for at undersøge, hvem der havde fjernet Rasmus Juuls ruse fra hans ålegård.
Færgemanden Poul Nielsen havde svaret, at han ikke havde noget med sagen at gøre, men den anden færgemand, Niels Ibsen, svarede, at han havde taget rusen fra ålegården og lagt den på land.
Den 30. november 1714 indrømmede Thomas Hansen, at han for nogen tid siden sammen med færgemand Niels Ibsen havde taget en ruse i land, som stod i en ålegård, som Rasmus Juul i Staurby havde sat op. Han påstod, at rusen var gammel og i stykker.
Den 11. januar 1715 skriver færgemændene et langt brev til retten, hvori de hævder, at den åleruse, som Rasmus Juul anklager dem for at have fjernet, stod på deres grund, og at han udmærket vidste det og at han blot satte den der for at fornærme dem. Det vil de føre bevis for, så de kan gendrive hans ublu hårde beskyldninger med mere, og derfor stævner de Rasmus Juul for at have sat sin ruse på deres grund.
Den 17. januar er der syn ved gerningsstedet. Det protokolleres, at "Rasmus Juuls Aalegaard staar

just saa langt sønden fra Striib, som er imellem det Røde Huusets Lykke og den Grund, som Hans Clausen Møller i fæste haver, som de Striibs Færgemænds Aalegaarde paa den norden Side."
Et par vidner tilkendegav, at de nok syntes, at den ålegård, som Rasmus Juul havde ladet sætte, var til "fornærmelse" for Stribs færgemænd, da 8 - 9 af de pæle, den bestod af, var indenfor deres grund.
På tingdagen den 22. februar 1715 mødtes parterne i retten og fremlagde et skriftligt forlig, der var indgået mellem færgemændene på Strib, Niels Ibsen og Poul Nielsen, og sognefogeden i Staurby, Rasmus Hansen Juul. Det oplyses, at forliget var kommet i stand ved gode venners mellemkomst. " Et venligt og kærligt Forlig med hverandre, sluttet og indgaaet. Alt, hvad der hidtil har æret sagt og skrevet skulde være dødt og magtesløst og ikke komme nogen af Parterne til ringeste Skade i nogen Maader.
Vi er alle hans Mayest. Ryttertienere.
Jeg, Rasmus Juul forpligter mig, denne min omtvistede Aalegaard fra det Sted, som den nu staar, at forflytte sønden paa atten Faune."

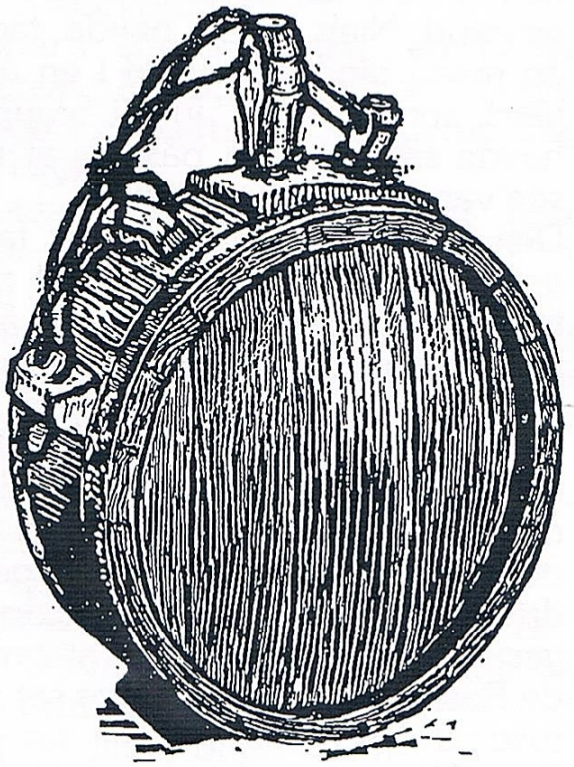

*Øllejle (*Landbokvinden)

Brændevinen, der forsvandt.

Uddrag af Båg-Vends herreds tingbog. Den 12 juli 1711.
Jørgen Michelsen fra Gamborg havde indstævnet Anders Knudsen fra Gamborg, for at han i vidners påhør kunne forklare sig over for retten om beskyldninger imod ham, og der kunne blive afsagt dom i følgende sag:
Jørgen Michelsen havde på Strib Færgegård købt 8-9 kander brændevin. Han havde fået lov til at lægge dem i den unge Jørgen Nielsens vogn, som på den tid var i Strib og som netop skulle køre til Gamborg. Til at vidne i sagen var indkaldt Jørgen Nielsen, Heine Jørgensen og Knud Pedersen, alle fra Staurby.
Jørgen Nielsen forklarede under ed, at for nogen tid siden, da de var ved at rejse den store baun ved Strib, havde Jørgen Michelsen købt 8-9 kander brændevin, som han hældte i en bimpel. Den havde han fået lov til at lægge i vidnets vogn og fået vidnet til at tage den med til Gamborg.
Da Jørgen Nielsen sammen med Heine Jørgensen og Knud Pedersen kom til Staurby, blev de holdende et stykke tid med vognen udenfor sognefoged Rasmus Juuls port, og vidnet gik ind til Rasmus Juuls. Hans vogn blev stående udenfor.
Efter at Jørgen Nielsen havde været

inde hos Rasmus Juul i nogen tid, kom Jørgen Michelsen derind og sagde, at Anders Knudsen var kørt bort med vognen.
Da Jørgen Michelsen kom hjem om aftenen, så han efter, om bimplen med brændevin var i vognen. Det var den, men der var ikke mere end en pot brændevin i den, og han vidste ikke, hvor resten var blevet af. Det kaldte han Gud til vidne på.
17. juli 1711.
Prokurator Jens Jørgensen fra Hønnerup mødte i retten på Jørgen Michelsens vegne. Han henstillede til retten, at Anders Knudsen blev dømt for - uden tilladelse at være kørt med Jørgen Nielsens heste og vogn fra Staurby til Gamborg . I vognen lå en bimpel, som indeholdt 10 kander brændevin, som Jørgen Michelsen havde fået lov til at lægge deri.
Ved vognens bortkørsel var brændevinen blevet spildt.
Anders Knudsen blev dømt til at betale 24 skilling pr. kande brændevin inden 15 dages forløb til Jørgen Michelsen, samt betale omkostningerne ved processen med 10 mark.

Enkedronningens ligfærd.

Kristian den 6.´s far, Frederik d. 4., blev i 1695 viet til Louise af Mecklenburg, men han havde også koner "til venstre hånd". Først grevinde Elisabeth Vieregg, som døde i barselsseng og senere komtesse Anna Sofie Reventlow. Da dronning Louise døde i 1721, giftede han sig to dage efter bisættelsen med Anna Sofie, som derved blev hans hustru "til højre hånd" og dronning af Danmark. Efter kongens død i 1730 blev hun af den nye konge, forvist til Clausholm slot syd for Randers – hendes barndomshjem. Da hun døde i januar 1743, skulle hendes lig føres fra Clausholm til Roskilde Domkirke, hvor hun skulle bisættes. Med kisten fulgte et stort følge. Hvem skulle klare transporten af kisten og følget ?
Bønderne skulle altid - uden betaling- stille med vogne til kongelig transport, og færgerierne skulle uden vederlag sørge for transport over vandet.
Landet var delt op i etaper på ca. 3 mil.

Uddrag af forordning 13. Mai 1707:
Angaaende Kongens Rejser: Paa det der ej skal nogen Tvist hos Amtsbetientene om Skiftestederne, hvor det ene Amt forskaffer Heste og Vogne og det andet igjen bliver afløst, blev det derfor bestemt, at der skulle skiftes Heste og Vogne følgende Steder paa Fyen: Odense, Ruggaard, Indslev Kirke og Middelfart.

(Færgegården og bøndergårdene i Strib og omegn skulle levere heste og vogne til skiftestederne Middelfart eller Indslev - afhængigt af om kongen med følge kom fra Jylland eller København.)

Brev til Assessor Læsøe fra Amtmand Hans Simonsen, dateret 13. Feb. 1743.
Som det allernaadigst er befalet at Hendes Mayts. Dronning Anna Sophies Liig skal passere Amterne gennem Middelfart her til Odense,

og Alle Ting skal være i tilbørlig Stand uden Hindring eller Ophold. Saa vilde han efterse Landeveien derpaa Passagen og om der nogen Brøst (skade) maatte findes, den da straks ved vedkommende Sognefogeder og Bønder lade sætte i forsvarlig og upåklagelig Stand.

Brev til Amtsforvalter Henrik Leve i Assens fra Odenses amtmand Hans Simonsen.
Ifølge Hans Kgl. Mayst. allernaadigste Befaling, og den mig fra det Kgl. Rentekammer tilsendte Rejserute, er det berammet, at Hendes Mayst. Dronning Anna Sophies Liig skal passere Amterne fra Middelfart til Gribsvad den 10. Marts 1743, og til denne Befordring anskaffes 16 Par forspands Heste og 16 Vogne ved Middelfart om Morgenen før Dagen, og til samme Tid er til Stede 3 Forspand til mig selv, der er befalet Liiget at skal følge.

Dronning Anne Sofie Reventlow.
(Kay Nielsen,
Danmarks konger og dronninger.

Brev til de højtærede Commissærer fra Amtmanden, dateret 22. Febr. 1743.
At jeg ved den Anstalt Hendes Mayst. Dronning højsalig Anna Sophies Liig den 10. Marts ved Middelfart med 16 Par forspand Heste og 16 Bivogne og til Indslev at befordre, og derfra samme Dag til Gribsvad, af bemeldte Amter den 11. Marts næst paafølgende, har jeg foranstaltet af Rytterdistrictet, et lige Antal af Forspand og Vogne ved Gribsvad at møde, og som jeg ved en Kgl. Ordre er allernådigst befalet, at følge Liiget igjennem Amterne, vil jeg udbede mig instrueret, hvorledes Sorgen af Amtmændene anlægges, om de skal bære Kappe med sin omhængende Floer (gennemsigtigt, sort stof) af Hatten, item om Laquerne (lakajerne) ikke skal være udi sort Liberi, og om de skal bære Floer omsvøbt, eller være vedhængende af Hatten.

16. Febr. 1743.
Den højsalig Dronning Anna Sophia Liig fra Clausholm til Domkirken i Roskilde skal henbringes med 16 Par forspændte Heste og 16 Bivogne, hver med 2 Heste bespændt. Af Rejseruten:
5. dag den 9. Marts, fra Schierup til Snoghøi 3 Mil
6. dag den 10. Marts, fra Snoghøi over det Lille Belt og til Gribsvad 3 Mil.

Redigeret af Finn L. Fauk.

Gravminder på Vejlby kirkegård IV

Af P. S. Feddersen og Kirsten Fauk.

Når der er tale om bevaringsværdige gravminder, må man nævne daværende kirkeminister Mette Madsen, der i 1986 fik gennemført en lov om "Lovpligtig registrering af bevaringsværdige gravminder". I loven findes de syv punkter, der skal tages hensyn til ved udvælgelsen af gravminder.

1. Gravminder, der er over 100 år gamle.
2. Gravminder, der er typiske for denne kirkegård.
3. Gravminder, hvis udsmykning er af særlig interesse.
4. Gravminder med lokalhistoriske navne.
5. Gravminder med særligt fyldige og interessante inskriptioner.
6. Gravminder udført af anerkendte kunstnere.
7. Gravminder for fortjenstfulde mænd og kvinder.

Johannes Rosendahl.

Gravmindet er en sleben sten ved våbenhusets østvæg under den røde mindetavle med inskriptionen:
JOHANNES ROSENDAHL / 24. 10. 1912 - 29.9.1969.

Man kan ikke sige at Johannes Rosendahl havde nær tilknytning til Vejlby, men i årene 1946 - 48 var han lærer på Den danske Andelsskole her, og blev senere forstander for skolen fra 1967 til sin død i 1969. Andelsskolen hørte dengang under Vejlby sogn.
Johannes Rosendahl var søn af en metodistpræst i Odense og blev ud-

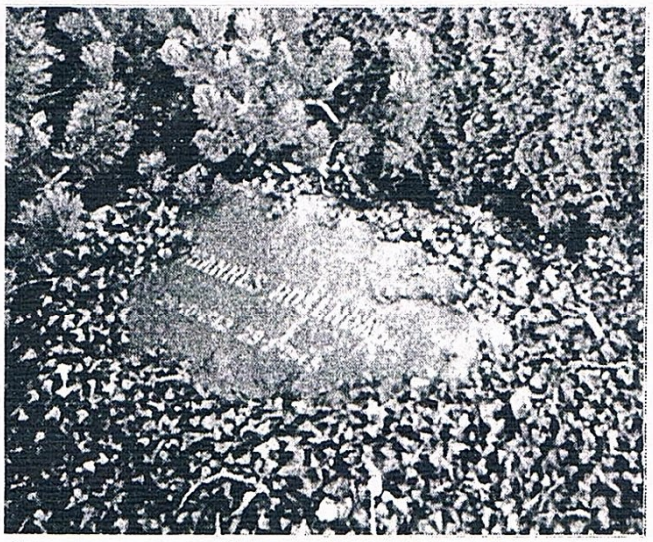

dannet cand. polit. Senere viede han sit liv til højskolearbejde på mange af landets højskoler.
Her var hans felt historie og litteratur; og han har skrevet om Kaj Munk og Karen Blixen, med hvem han korresponderede.
Johannes Rosendahl deltog aktivt i modstandsbevægelsen under krigen med jernbanesabotage i Sønderjylland. I april 1945 blev han taget af tyskerne og ført til gestapokvarteret på Staldgården ved Koldinghus. Han kom under hård tortur og kunne forvente dødsdom, men gik altså fri.

Peter Nielsen Petersen.

Gravmindet står ud mod Vejlbyvej nær kapellet, sortsleben med blomsterdekoration.
Inskriptionen lyder:
GRDJR. LANDSTINGSMAND / P. N. PETERSEN / 12.5.1886 - 17.3.1953 / OG HUSTRU / ELSE KATRINE PETERSEN / 28.1.1885 - 4.8.1957.
Peter Nielsen Petersen var landmand, hans gård ligger på Parallelvej 14 i Røjle.
P. N. Petersen opnåede i sit liv at sidde i sogneråd, amtsråd, folketing og landsting. Som landstingsmand

var han kendt over hele Danmark som: Petersen Røjle. I 1923 kom P. N. Petersen i folketinget som suppleant for den kendte radikale C. A. V. Slengerik, som pludselig var afgået ved døden. I 1925 blev han valgt til Vejlby - Strib sogneråd, og han blev valgt til formand. Denne post havde han til 1940, og det var derfor ham, der måtte tage sig af de mange problemer, der opstod for kommunen, da jernbane- og færgeforbindelsen blev nedlagt i 1935.

Samme år blev han valgt til amtsrådet i Assens amt, hvor han fik betydningsfulde poster. I 1940 kom P. N. Petersen i landstinget først som suppleant, og i 1946 blev han formand for den radikale landstingsgruppe. I 1953 døde han pludselig i København af hjertelammelse. Kisten blev ført til Vejlby kirke, hvor han blev begravet under stor deltagelse af folketings- og landstingsmedlemmer.

Pastor J. E. Vilhelm Larsen.
Gravmindet, der er sløjfet, stod ved trappen ned til præstegården, men Feddersen fik skrevet inskriptionen af: PASTOR / J. E.VILHELM LARSEN / 1837 - 1915 / PRÆST I VEJLBY / FRA 1889 TIL 1914 / REJST AF VENNER I / VEJLBY SOGN.

ANNA KRISTINE LARSEN f. BERG / 25.8.1845 - 24.9.1905 / DAGENS BYRDE, DAGENS HEDE / MILD OG STILLE FIK HUN BÆRE / OG SIT AFTENSUK AT BEDE / HJÆLP MIG JESUS, FRELSER KÆRE.

AGNER HANS BECK LARSEN / 12.8.1881 - 18.9.1911 LONDON.

Kilder: *Kirkeministeriet, Biografisk leksikon, Finn L. Fauk.*

FORENINGENS ARRANGEMENTER 2002

15. september 2002. Udflugt til hjemstavnsgården i Gummerup med bus.
Vi får en rundvisning på Hjemstavnsgården og hører blandt andet om gårdens historie og ser samlingerne.

Pris for turen 50,00

Der er mlighed for at købe kaffe med brød og lagkage for kr. 35,00.
Opsamlingssteder: **Tigerbus,** Værkstedsvej, Middelfart, kl. 12,30
SuperBrugsen, Strib, kl. 12.45
Røjle Forsamlingshus, kl. 12,50
Aulby Skole, kl. 13,00

Tilmelding til én fra bestyrelsen, senest 8. september. Der er begrænset deltagerantal.
Vi håber vore medlemmer vil deltage og glæder os til en god tur.

---

18. november 2002 kl. 19.30 på Stavrbyskov Idrætsefterskole.
Staurbyskovvej 6 (tidligere Strib Idrætsefterskole, Strandvejen 226, Strib).
GENERALFORSAMLING og FOREDRAG ved Peter Dragsbo, Sønderborg (tidligere museumsinspektør i Middelfart).
Peter Dragsbo vil med udgangspunkt i sin nye bog "Jeg en gård mig bygge vil – der skal være have til", fortælle om gårde i Danmark i 200 år med særlig vægt på Nordvestfyn.

Vends Årbogen 2002

HUSK bestilling af bogen i god tid hos bestyrelsen, senest 1.november. Bogen udleveres/ sendes efter generalforsamlingen.
Formentlig pris:

90,00

Udgået af
Middelfart
Folkebibliotek

Str vok blad

46.4 Vejlby-Strib
Bavnen
Middelfart
2002, 02

3687482602

Middelfart Folkebibliotek

3687482602